

Jézussal az úton – 3
Istenkísértés (Mt 4,5-7)

Talán tud valamit is kezdeni a mai ember Jézus megkísértésének történetével, ha tudatosodik benne, hogy ilyen „megkísértési“ élményekben nekünk is bármikor részünk lehet. A megkísértést ne kapcsoljuk össze rögtön valami tényleges bűnessel vagy bűnnel, hanem kezeljük azt eredeti értelmében, s akkor inkább **p r ó b a t é t e l t** vagy **t e s z t e l é s t** mondjunk. És a kísértőt se fessük ördöggként a falra, ahogy azt annak idején Luther tette, hogy még a tintatartót is utána hajította (aminek foltját máig is mutogatják Wartburg várában?!). Inkább gondoljunk a lelkünkben végbemenő folyamatokra, amelyek akár váratlanul is, még magunkat is talánnyá tesznek.

Ma figyeljünk az evangéliumi leírás szerinti második kísértésre .

2.

A kísértő a szent város templomának párkányára állítja Jézust, s az alatta fekvő szakadékba ugrásra biztatja. Elvégre ő az Isten Fia és semmi bántódás nem érheti. A jeruzsálemi templom a Sion hegyén áll és annak egyik párkányáról papi harsonaszó jelezte naponként a reggeli áldozat bemutatásának kezdetét. A párkány alatt a Salamon- és a királyi csarnok találkozásánál százötven méternyi mélység tátongott, amelynek mélyén a Kidron patak folyt. A helyet nem véletlenül választotta meg a kísértő. A várt mutatványnak a minden zsidó számára legszentebb helyen, a templomban kell megtörténnie. S már a templom említése is hevesebben dobogtatta meg a szíveket, ahogy azt az egyik zsoltárvers is tanúsítja: „Mily gyönyörűségesek a te hajlékaid, ó seregek Ura... boldogok, akik házadban laknak, szüntelenül dicsérhetnek téged“ (Zsolt 84,2-5). Azon kívül a reggeli áldozat bemutatásánál sokan nyüzsögnek ott, akikre a százötven méteres zuhanás kétségkívül megtenné a maga hatását. A szín tehát tökéletes, most már csak arra van szükség, hogy az ismert próféta iige is beteljesedjék: „Hamar eljön templomába az Úr, aki után vágyódtok“ (Mal 3,1). Nosza, most itt a vágyott Úr, most már csak az ő hitelesítése hiányzik.

Még ravaszabbul okolta meg a kísértő a kívánságát. Azt a zsoltárt idézte, amely már a kezdő soraival is az Isten iránti teljes bizalomról árulkodik: „Oltalmam és váram, Istenem, akiben **b í z o m!**“ (Zsolt 91,2). Úgy tudjuk, hogy a babiloni fogság óta volt otthonos a zsidóságnál az őrző- és védangyalokban való hit. Isten őket használja fel, hogy kedvenceit őrizték, vigyázzanak rájuk és óvják meg őket még a palesztinai kövekkel telt úton is. Aki Istennek ebben a betakaró, megvédő segítőkétségében hisz, az fittyet hány az élet veszélyeire, mert tudja, hogy jó kezében van. A kísértő betéve idézi a zsoltárt: „Mert megparancsolja angyalainak, hogy vigyázzanak rád minden utadon, kézen fogva vezetnek téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőben“ (11-12.versek). Az idézés is a kísértő módszerére vall: míg a zsoltár arról szól, hogy Isten a védenecit **m i n d e n ú t j u k o n** megőrzi, addig ő nem hagy semmit az általánosra, hanem az ígéretnek **a z o n n a l i** demonstrációját követeli. Egy sikerült ugrás kettős értékkel bírna: próbára tenné Jézust, hogy tényleg ennyire biztonságban érzi-e magát Atyja kezében. Másrészt maga Isten is bizonyíthatna, hogy korlátlan hatalma van-e ígérete beváltására.

2.

Végső soron a kísértő azzal teszi próbára Jézust, amije van, a **h a t a l m á v a l**. És ha igaza van annak az írásmagyarázónak, aki szerint ebben a zsoltárban Isten a királynak megígéri oltalmát, akkor a kísértő pontosan ezt a királyi hatalmat célozza meg. Ő ugyanis mindig ott ugrik be, ahol mi a legerősebbeknek érezzük magunkat. Banálisán hangozhat, de például nem az a kísértése a jó beszédkésztségénél, hogy még a legnagyobb bajból is „kimagyarázza“ magát? A nagyon tehetségesnél, hogy csak a saját karrierjére gondol és senki más nem érdekli? A kellemes, jó modorúnál, aki úgy „elbájolja“ az embereket, hogy közben a legnagyobb vétkeket is lenyeljék? Nem is beszélve a gazdagról, aki elfelejtette, hogy a „vagyon kötelez“ és csak a saját zsebét tömi? Édesapámnak volt egy mondata, amit sokáig nem

értettem: „Amivel dolgozunk, azzal vétkezünk”. Igen, a képességünk, a tehetségünk mindig is kísértéseknek kitett, s a kísértő jól tudja ezt. Azt célozza meg nálunk, ami erős bennünk és boldog, ha elbukthat. S ez alól Jézus sem volt kivétel. Nem hiába mondja a Zsidókhoz írt levél, hogy „kísértést szenvedett mindenben, kivéve a bűnt...” (Zsid 4,15). Tudjuk, hogy ellenfelei lépten-nyomon „mennyei jelt” kívántak tőle. Ma azt mondanánk, unos-untalan igazoltatták és arra kényszerítették, hogy „produkálja” magát. Márk evangelista szinte indulatosan idézi őt, amikor újra ezzel a követeléssel találkozott: „Miért kíván jelt ez a nemzedék? Nem adatik jel ennek a nemzedéknek!” (Mk 8,12-13). Sőt még saját tanítványa is beállt a kísértők sorába, amikor Ura bejelentette küszöbön álló szenvedését: szerinte ez nem történhet meg az ő Urával! De ő nem átalotta sátánnak nevezni a kísértő képét felvett Pétert: „Távozz tőlem, sátán, botránkoztatysz engem, mert nem az Isten szerint gondolkozol, hanem az emberek szerint” (Mt 16,23). Mintha csak azt mondta volna, hogy miért akarsz nekem gáncot vetni? Átmeneti, gyors sikerrel húznád át velem az Isten számítását?

Elfogatásakor is szembekerült a kísértéssel, amikor valaki a kardját használta fel, hogy őt megvédje. Ám a kardos kísértőt így utasította el: „...azt gondold, hogy nem kérhetném meg Atyámat, hogy adjon mellém most tizenkét sereg angyalnál is többet...?” (Mt 26,53). De akkor ugyanúgy nyert volna a kísértő, mint ha most leugrana a templom párkányáról. – Sőt a kísértő még akkor se tágitott mellőle, amikor ő már a keresztfán csüggött. „Ha Izrael királya, szálljon le most a keresztről és hiszünk benne...” – ezt harsogta a báméskodó közönség a keresztye alatt. Micsoda fényes bizonyítéka lett volna istenfiúságának, ha elegánsan leszáll és szenvedés helyett diadalittasan képesztette volna el a őket?! De mi lett volna akkor az Isten rábízott tervével? (Mt 27,42).

Az apostoli hagyomány szükségesnek tartotta megőrizni azoknak emlékét, akik nem tudtak ellenállni a kísértésnek, – mintegy elrettentő például. Amikor Péter és János apostolok egy béna meggyógyítása miatt kerültek bíróság elé, Gamaliél tanácsos bölcsen intette kollégáit, nehogy vigyázatlanul ítéljék el őket. Emlékeztette őket az egyiptomi zsidó Theudasra, aki négyezer embert csalt ki a pusztába, akik elhitték neki, hogy még a Jordán vizét is ketté tudja választani. S mi lett a vége? Félix helytartó kivégeztette. (Ap Csel 5,36) Sőt még a kereszténység egész történetére is rányomta bélyegét annak a samáriai Simonnak az esete, aki le akarta fizetni az apostolokat, ha elárulják neki, hogyan kell a Szentlelket megidézni. Szimóniának hívjuk azóta is az egyházi hivatalok pénzzel való megvásárlását. Erről a mágusról azt írta a zsidó történetíró, hogy azzal ejtette ámulatba az embereket, hogy repülni is tud. Vele még Pál apostol is majdnem összetévesztették (ApCsel 21,38). Mindketten vakmerő és kockázatos beszéddel és tettekkel akarták kikényszeríteni az azonnali isteni hozzájárulást.

3.

Ezekkel szemben Jézus nem állt kötélnek és a kísértőnek bibliai válasszal felelt: „Ne kísérd az Urat, a te Istenedet” (5 Móz 6,16). A mondat az Egyiptomból kiszabadított nép történetének egyik szomorú jelenetére emlékeztet. A szabadítást ugyan örömmel fogadták, de mihelyst bajba jutottak a pusztai vándorlás során, azonnal megfélelkeztek Isten ígérteréről, hogy tudniillik ő „minden útkon” velük lesz és elvezeti őket a megígért Kánaánba. Fellázadtak azért hevesen Mózes ellen, „kis híja, hogy meg nem kövezték” és addig nem nyugodtak, amíg ki nem erőszakolták az azonnali isteni segítséget. Ezt nevezte Mózes a kísértésnek, amire a méltó büntetés sem maradt el: negyven évig kellett bolyonganiok a sivatagban, amíg csak ki nem halt az istenkísértők teljes nemzedéke (2 Móz 17,1-7). Olyan megszegyenítő eset volt ez, hogy a sokkal később íródott zsoltár is csak óvni tudott tőle: „...Ne keményítsétek meg szíveteket, ...mint amikor megkísértettek engem őseitek, bár látták tetteimet.” Negyven évig bosszantottak és nem is mehettek be a „nyugalom helyére”, azaz Kánaánba (Zsolt 95,8-11). Minden kísértő jelmondata: „adj, Uram, Teremtőm, de hamar!” Emögött mindig ott a vágy, hogy ne kelljen Istennek engedelmesskedni, őt imádni, de pattanjon Isten, amikor mi ezt jónak látnánk. Ez a magatartás nem jele a hitnek, mert a hitet

nem lehet feltételekhez kötni. Mai magyar nyelven: A hit mindig is bizonyítékok nélküli bizonyosság. Vagy vetem teljes bizalmamat Istenbe és hiszem, hogy vigyáz rám minden utamon, – vagy alkudozni kezdek vele és megfenyegetem, hogy megvonom Tőle a bizalmamat, amennyiben nem teljesíti rögvést a kérésemet. Ez pedig már nyílt istenkísértés, amit Jézus a leghatározottabban visszautasított. Aki Atyjának feltételeket szab, az már el is árulta legmélyebb bizalmatlanságát.

Jézus kitartott mindvégig szava mellett, bár a kísértő soha nem távozott mellőle. Még a gecsemáni gyötrődésében sem kímélte meg őt és időbe telt, amíg meg nem adta magát kegyelemre: „Atyám, vedd el tőlem a poharat (t.i. a szenvedését!), mégse legyen, ahogyan én akarom, hanem amint te“ (Mk 14,36).

Érdemes elgondolkozni azon, hogy mikor és hányszor kezdünk alkudozásba Istennel, amennyiben ezt vagy azt nem teszi és lehetőleg azonnal? Vizsgáljuk meg imádságainkat és kérdezzük meg, hogy azok iránta érzett bizalmunknak jelei-e és azért merjük kérni őt? Vagy pedig nem mások, mint mellének szegezett követeléseink, a bizalommegvonás aláfestésével, amennyiben nem áll rendelkezésünkre? Azonnal.

A kérdező kísértő vagy a rendületlen hitű megkísértett oldalán állunk-e? Ámen

Gémes István